

ชัชฌา สรเดช สโรชา เจริญธรรม. 2564. ศึกษาการออกฤทธิ์ของสารสกัดไวยาสูบ
เปรียบเทียบกับสารเพอร์เมทริน (Permethrin) ในการกำจัดเห็บสุนัขระยะตัวกลางวัย
เทคโนโลยีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสัตวรักษ์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ : ว่าที่ร้อยตรีหญิงระพีพร แพงโพธิ์

บทคัดย่อ

การศึกษาเปรียบเทียบระดับการออกฤทธิ์ของสารสกัดไวยาสูบในการกำจัดเห็บสุนัขตัวกลางวัย โดยแบ่งสิ่งทดลองเป็น 4 สิ่งทดลอง สิ่งทดลองละ 15 ตัว (แบ่งกล่องละ 5 ตัว) ใช้เห็บระยะกลางวัย จำนวน 60 ตัว สิ่งทดลองที่ 1 สบู่กำจัดเห็บจากสารเพอร์เมทริน (Permethrin) สิ่งทดลองที่ 2 สบู่กำจัดเห็บจากสารสกัดไวยาสูบ 5% สิ่งทดลองที่ 3 สบู่กำจัดเห็บจากสารสกัดไวยาสูบ 10% สิ่งทดลองที่ 4 สบู่กำจัดเห็บจากสารสกัดไวยาสูบ 15% ทำการเก็บข้อมูลผลการทดลองจำนวนการตายของเห็บสุนัขตัวกลางวัยทุกๆ 2 ชั่วโมง (2,4,6 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตามแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ (Randomized Completely Block Design, :RCBD) ผลการทดลองพบว่า สิ่งทดลองที่ 1 สบู่กำจัดเห็บจากสารเพอร์เมทริน (Permethrin) สิ่งทดลองที่ 2 สบู่กำจัดเห็บสุนัขจากสารสกัดจากไวยาสูบ 5% สิ่งทดลองที่ 3 สบู่กำจัดเห็บสุนัขจากสารสกัดจากไวยาสูบ 10% สิ่งทดลองที่ 4 สบู่กำจัดเห็บสุนัขจากสารสกัดจากไวยาสูบ 15% มีจำนวนเห็บสุนัขตัวกลางวัยตายเฉลี่ย 1.67 ในทุกสิ่งทดลอง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: sd) = ± 1.4065 และเมื่อนำค่าทั้งหมดใส่ในตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน CV = 70.05% เนื่องจากค่า F_B ที่คำนวณได้ (4.94) มีค่าน้อยกว่า $F_{0.05} (2,6) = 5.14$ แสดงว่าช่วงเวลาทั้ง 3 ช่วงเวลา (2,4,6 ชั่วโมง) มีอิทธิพลต่อจำนวนการตายของเห็บสุนัขแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และจากค่า F_T ที่คำนวณได้ (0) มีค่าน้อยกว่า $F_{0.05} (3,6) = 4.76$ แสดงว่าสบู่กำจัดเห็บจากสารสกัดไวยาสูบความเข้มข้น 5% 10% และ 15% เปรียบเทียบกับสบู่กำจัดเห็บจากสารเพอร์เมทริน (Permethrin) ในการกำจัดเห็บสุนัขตัวกลางวัยมีอิทธิพลต่อจำนวนการตายของเห็บสุนัขแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและสิ่งทดลองพบว่า ในระยะเวลา 6 ชั่วโมง การออกฤทธิ์ที่ระยะเวลา 2 ชั่วโมง สบู่จากสารสกัดไวยาสูบ ความเข้มข้นที่ 15% สามารถกำจัดเห็บระยะกลางวัยได้ดีที่สุด รองลงมาคือสบู่กำจัดเห็บจากสารเพอร์เมทริน (Permethrin) สบู่จากสารสกัดไวยาสูบความเข้มข้นที่ 10% และ 5% แสดงว่าสบู่จากสารสกัดไวยาสูบสามารถใช้ทดแทนกันได้ในการกำจัดเห็บสุนัขตัวกลางวัย